

ספרורים לשבת עם הרב עזרא שליט"א

פרשת תולדות תשפ"ג

גיליון מס' 639

אין לקרוא בשעת התפילה | טעון גניזה

העלון מוקדש לעילוי נשמת:
מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה זצ"ל,
'מרן שר התורה' -הגר"ח
הרב שמריהו יוסף חיים קניבסקי
בן הרב יעקב ישראל קניבסקי ("הסטייפלר")
והרבנית פעשא מרים זצוק"ל זיע"א
וכן לע"נ:

יצחק בן אברהם, רחל בת בידה, דוד בן בידה, יפה בת בידה, עליזה בת סלחה, סימון בן פרחא, יוסף בן עזרא, רחל בת מונדן שרה, עזרא בן אברהם, מזל בת סומבול, נוי בת רחל, שרה בת רחל, יעל דפנה בת פנינה, שמואל הכהן בן מרדכי, שמואל בן רוזה שושנה, אסתר בת סעדה, יעיש בן חנה, פורטונה בת זמורה, ג'וספה בן לאוניה, מוריצינו בן לאוניה, חיים בן ז'ולי, יעקב נפתלי בן רחל הי"ד, גיל-עד מיכאל בן בת גלים הי"ד, אייל בן איריס תשורה הי"ד, דליה בת נחום וברנדה הי"ד, משה בן סלחה, אסתר בת מתילדה, פרץ בן סעדה, זריפה בת אסתר, חיים בן אביגיל, רוחמה בת וידה, סוזן בת רינה, יחזקאל בן ציפורה, יגאל בן רינה למשפחת הפאלי, יונה בן איילת, יוסף בן טורקה ז"ל, עובדיה בן מרים ז"ל, מרים בת חנה ז"ל, מרים בת הווי"ה (יהודית) ז"ל, צרויה בת מרים ז"ל, שלום בן מרים ז"ל, מתן-יה ז"ל בן אלס שתבד"א, אורלי ז"ל בת עישושה שתבד"א, יששכר בן חסינה ז"ל, לאה בת בתיה ז"ה, אסתר בת יעל ז"ה, נינט בת פרחא ז"ה, מיכאל (מיכה) בן שלמה זמרגלית ז"ל, רונית בת אברהם והדסה אסתר ז"ל. ת.נ.צ.ב.ה.

הסיפורים הבאים לכבוד הילולת הצדיק הקדוש
רבי שמואל אליעזר הלוי איידלס המהרש"א הקדוש זצוק"ל זיע"א
שיום הילולתו תתקיים ב- ה' כסליו - יום שלישי בשבת, שחל בשבוע הבא - הבא עלינו לטובה

1 הבן האובד (מאשה שהיה)

בני הזוג עמדו לפני המהרש"א, רבי שמואל-אליעזר איידלס, ותינו את צרתם: כבר יותר מעשר שנים חלפו מאז נישואיהם ועדיין לא זכו בפרי-בטן. המהרש"א הביט בהם בחמלה, שקע בהרהורים ואמר: "ניסיונות קשים עתידים לעבור עליכם ועל בנכם, האם אתם מוכנים לכך?". בני-הזוג הנהנו בראשם להסכמה, וקיבלו את הבטחת המהרש"א לבן זכר בשנה הבאה. חיים-חייקל ומרים היו יהודים פשוטים, שחכרו את טחנות הקמח של הדוכס ריוובסקי, והתגוררו בעיירה רנסטוב, שליך העיר אוסטראה, שבה כיהן המהרש"א. כעבור שנה נולד לבני-הזוג בן ונקרא שמו זושא. שמחת ההורים הרקיעה שחקים, אך כל העת זכרו את דברי המהרש"א על הניסיונות הצפויים להם. והללו אכן באו. עבר זמן והדוכס העלה את דמי החכירה. הטוחן לא היה יכול לעמוד בנטל וחובו גדל והלך. לאחר אזהרות חוזרות ונשנות מצד

הדוכס, הושלכה המשפחה כולה לכלא. קהילת אוסטראה נחלצה להציל את משפחת היהודי, אך כל המאמצים היו לשווא. דבר אחד הצליחו להשיג, היתר להעביר לאסירים מזון כשר. ערב אחד התדפק פועל ניקיון באחוזת הדוכס על דלת ביתו של פרנס קהילת אוסטראה, והציע לו עסקה. לדבריו, יש דרך להבריח את היהודים אל מחוץ לטירה. הוא מוכן לעשות זאת, תמורת סכום נאה. לאחר התייעצות קיבל הפרנס את העסקה. למחרת בלילה שקשקו המפתחות בדלת הכלא של הטוחן ואשתו. לרגע נבהלו. פועל הניקיון אמר להם כי בא להבריחם החוצה. הוא שלשל חבל עבה מבעד לחלון, כדי שהדוכס יחשוב שבני המשפחה ברחו בכוחות עצמם. האישה הוביל את בני הזוג עד חריץ נסתר בחומת הטירה. האישה יצאה ראשונה. לאחר מכן מסר האב את התינוק לידי הפועל ויצא גם הוא. הפועל היה אמור לעבור עם הילד,

להבדיל, העלון מוקדש גם:
לכל הברכות והישועות לטובה ולברכה בע"ה: לכל העוסקים במלאכה לשם יכויו הרבים, מאיר הרוש, שירלי וקנין, שאול בן סיגלית טובה, פנחס משה בן שרה זיווג הגון, אפרת (נחמה) בת רימונד (רחמה) וילדיה: דניאל (גבריאל) בן אפרת (נחמה), בתאל (בתיה) בת אפרת (נחמה), בן דוד בן מרים, רינה בת מרים, אורטל בת רינה, אושרת בת רינה, אלמוג בת רינה, אוריאל בן רינה, מוריה בת מירב, אבישג בת רינה, שניר בן סוזי, טליה בת אבישג, הראל בן אבישג, אורי בן אבישג, הודיה בת אבישג, דוד בן יוכבד, לודע של קיימא במהרה לשגיאה אהרון בן שושנה וסיגל הילה בת יונה. לגאולה השלמה במהרה בימינו ברחמים, אמן בן יהי רצון.

יהודים תמימים הם, אשר עגלתם נתקעה בדרך, ובחיפושיהם אחר עזרה תעו בדרכם. המפקד השתכנע כי אכן אין הם מרגלים וביקש לשוחח עמם ביחידות. הוא פנה אל הדובר ושאל מניין לו ידיעת השפה הפולנית. היהודי סיפר את כל הקורות אותו, וכי לפני כשלושים שנה נאלץ לברוח מפולין. רעד עבר בגופו של הנריק. "מה שמך?", שאל. "חיים-חיילק", ענה האיש. "היכן גרת?", הוסיף הנריק לשאול במתח. האיש השיב כי התגורר בעיירה רנסטוב, ליד אוסטראה. זעקה מרעידת לב פילחה את החלל: "אבא! אבא! אני זושא, בנד!". המפקד נפל על צווארי האב ההמום שלא האמין למראה עיניו. כך התייפחו בבכי דקות ארוכות, חבוקים זה בידי זה. המלחמה נסתיימה בניצחון הפולנים, והנריק שב בראש חייליו. בהגיעו לפולין נודע לו כי הדוכס מת, וכי בצוואתו הוריש את כל נכסיו ל'בנו'. הוא הביא את הוריו האמיתיים לפולין, מסר להם את כל ירושתו, והמשפחה התאחדה מחדש. (חב"ד)

וביקש לשוחח עמו באין רואים. הוא סיפר לו את סיפורם של הוריו, וכי הוא למעשה יהודי ושמו המקורי זושא. הנער היה המום למשמע הדברים ופרץ בבכי. חלף זמן-מה שבו התייסר בלבטים קשים, ולבסוף ביקש מהפועל להפגיש אותו עם רב. עד מהרה בא הנריק, מחופש לנער עני, לבוש קרעים, אל ביתו של המהרש"א. הנער התרשם עמוקות מזיו פניו של המהרש"א ושאל מה עליו לעשות. המהרש"א הסביר לו כי חשיפת יהדותו עלולה להמיט אסון על יהודי אוסטראה, ולפיכך עליו להוסיף לחיות בבית הדוכס, אך בסתר ישתדל ללמוד על היהדות. "יבוא יום ותוכל לחזור לצור מחצבתך בגלוי, עם בני משפחתך", הבטיח המהרש"א. הנריק בגר והתגייס לצבא הפולני. הוא טיפס מהר בסולם הדרגות ונעשה מפקד בכיר. כעבור שנים צר צבא פולין על העיר ביסטריצה, שבה התבצר מפקד צבא האויב. הכוחות הפולניים השגוחו על כל הנכנס והיוצא. הם תפסו שלושה אנשים שנחשדו כמרגלים, והביאו אותם לפני הנריק. רק אחד מהם ידע לדבר פולנית. הוא הסביר כי

אך באותו רגע התעורר חשדו של הזקיף, וזה תקע בחצוצרה והזעיק את המשמר. מבוהל הניח הפועל את הילד על הקרקע, קפץ מעבר לחרין וזירז את בני-הזוג לברוח במהירות אל המרכבה הממתנה להם. ההורים פרצו בבכי, אולם לא נותרה להם ברירה. חייהם היו בסכנה. נהג המרכבה, שהכיר היטב את שבילי היערות, הוליכם בדרכי סתר, עד שיצאו מכלל סכנה. הפועל נפרד מבני-הזוג, וחיים-חיילק אחז בידו בהתרגשות וביקש: "איני יודע מה יעלה בגורלו של בנו. הישבע לי כי כאשר יגדל תספר לו על מוצאו היהודי". הפועל נשבע, והמרכבה יצאה בדרכה חזרה. כאשר נודע לדוכס על בריחת היהודים זעם מאוד. עם זה, בהביטו בילד יפה-העיניים, נמשך ליבו אחריו. אף אשתו חיבבה את הילד. לא היו להם ילדים, והם החליטו לגדל את הילד כבנם. זושא נטבל לנצרות ומעתה נקרא הנריק. 'הוריו' החדשים טיפחוהו והשקיעו בו כמיטב יכולתם, ובחלוף הזמן שכח הילד לגמרי את הוריו האמיתיים. יום אחד, כשרכב הנער על סוסו בחצר הטיירה, עצר אותו פועל הניקיון

מלכה שהיה

גילגולו של אחאב...

2

את ההתרחשות הראשונה, וחבורת אנשים נרגשת התפרצה לבית המדרש, ובפיה ידיעה על אדם שנמצא הרוג מחוץ לתחום העיר. הוא לא ידע את נפשו מרוב תדהמה, ותלה זוג עיניים שואלות ברבי שמואל אליעזר, שיואל להסביר לו את פשר תעלומת שני ההרוגים. "הבחור הצעיר שראית", נשמע קולו של המהרש"א, "היה גלגולו של אחאב מלך ישראל, ולכן נהגתי בו כבוד שכוה. ולפי שאחאב נהרג בידי יורה, כנאמר ב'מלכים' (א, לד) 'ואיש משך בקשת לתומו, ויכה את מלך ישראל', לכן גם סופו של נער זה היה באותה צורה". המהרש"א המשיך לגולל באוזני הרב מטעם הנדהם, את התעלומות להן היה עד: "כבר בזמן לידתו של הנער, נברא המשחית שתפקידו היה ליטול את חייו, הוא המתין במקומו מחוץ לעיר לשעה בה יימלא את שליחותו. אולם אתה", נשא המהרש"א קולו, "התערבת, ועיכבת את הדבר, ובזמן המיועד, נטל המשחית את נפשו של אדם אחר תחתיו. עתה צריך אתה כפרה על שגרמת להריגת אדם!" הרב נפל לרגלי המהרש"א והתחנן על נפשו: "הורני דרך תשובה!" נענה רבי שמואל אליעזר: "תשובתך תהא, שתסיר מעליך את עטרת הרבנות שהוענקה לך על ידי השלטונות, ותהפוך לעלול". ואכן, עשה האיש כדבריו, עזב את מעמדו הרם ועסק במקצוע העגלונות, למען כפר חטאו. (סיפור זה הופיע בפנקס החברא-קדישא בעיר אוסטראה שבאוקראינה, ורבי נחמן מברסלב, שביקר בעיר, פירסמו ברבים) (מאת חידושי)

הייתי שאינך רוצה לבטל מלימודך, אך עתה נוכח אני לראות שחולק אתה כבוד לנער, ואילו ממני אתה מתעלם לחלוטין". כשסיים לשפוך את קיתונות הזעם על ראש המהרש"א, פתח רבי שמואל אליעזר את פיו הקדוש, ואמר לו דברים סתומים ומופלאים: "דע לך כי לא לחינם פסקתי מלימודי כדי לשוחח עם העלם; וזה יהיה לך לאות ולמופת: בעוד שעתיים יהרג בחור זה!" הכעס טרם התפוגג מליבו של הרב מטעם, הוא סרב להאמין לנבואתו של המהרש"א, מיהר איפא בעקבות הנער היוצא, החל קושר עימו שיחה, כשבכוונתו לעכב אותו עימו. 'בעוד שעתיים אחזור עם הנער אל בית המדרש, ואוכיח לעין כל כי אין בדברי רבי שמואל אליעזר ממש', הרהר. השניים טיילו יחד אנה ואנה, הרב הציץ בשעונו, ועל פניו פשטה הבעת שביעות-רצון: השעתיים מתקרבות לקיצן. לפתע, עבר במקום צייד שהיה עסוק במרדף אחר להקת ברזווים, הוא כיוון את רובה הצייד לעבר אחד העופות, וירה... מה שהתרחש באותם רגעים גרם לרב מטעם לשפשף עיניו כאינו מאמין: 'האם זו מציאות או שמה חלום?' - הכדור שנפלט מרובה הצייד החטיא את המטרה, ופגע בליבו של הנער, והוא נפל מת במקום. הצצה בשעון, החריפה את הבעת ההלם שעל פני הרב: הדבר ארע שעתיים בדיוק מהמועד שנקב המהרש"א! נסער כולו רץ אל בית-המדרש. מייד נבואו הקדימו המהרש"א בבשורה נוספת: "בעוד זמן קצר יובא הרוג נוסף אל העיר". הרב מטעם לא הספיק לעכל

בטרם ישב המהרש"א - רבי שמואל אליעזר איידלס - על כס הרבנות בעיר אוסטרו היהודית, שימש כרב בעיירה קטנה שהייתה כפופה, כשאר העיירות באזור, למרותו של הרב האזורי מטעם הממשלה, המכונה "רב מטעם". על פי חוקי המדינה, חויבו כל רבני העיירות להתייצב מעת לעת בפני הרב האזורי, ולקבל את הוראותיו. זמן רב חלף ממינויו של רבי שמואל אליעזר, והוא לא הופיע במעונו של 'הרב מטעם'. חשב הרב: 'בודאי מתמיד גדול הוא, ואינו חפץ לבטל מלימודו'. ברם, כאשר מעוד כמה אסיפות נעדר רבי שמואל אליעזר, החליט הרב הזה לנסוע אליו, לשאלו לפשר הדבר. בבואו, ערכו לו כל בני העיירה קבלת פנים מפוארת כראוי לרב בעל מעמד כמוהו, ולמרבחה הפלא, גם הפעם בלטה היעדרותו של המהרש"א. השתדל הרב הנכבד לדונו אף עתה לכף זכות: "מן הסתם טרוד הוא בלימודו עם תלמידיו בשיבתו, ולכן אינו יכול לבוא, אך אם כן בעצמי אל בית-מדרשו". המהרש"א ישב בחברת תלמידיו ולמד עימהם, שעה שנראו דמויותיהם של הרב ומלוויו בפתח בית המדרש. זמן ממושך עמדו כשהם ממתנינים לשואו שהמהרש"א יבחיץ בהם, אך הוא לא חנן את הפמליא הנכבדה אפילו במבט. פתאום, נכנס במרוצה אל בית-המדרש, נער יפה תואר; לתדהמת ראש-הרבנים, קם המהרש"א ממקומו לכבוד הנער, והחל משוחח איתו שעה ארוכה. הפעם, כבר לא יכל הרב להבליג על בזיונו, והרים קולו בכעס לעבר המהרש"א: "כל העת סבור

מלכה שהיה

עושה שלום

3

אבוהב מאמסטרדם. הרב, שהבין את הלך-הרוחות במקום, הסכים באין-ברירה להסרתו של המהר"ם מכיסא הרבנות, לטובת ראש-הישיבה, המהר"ז, שישב במקומו. אולם הגאון המהר"ז עצמו לא הסכים לשבת על כיסאו של עמיתו רבי מאיר. בינתיים הורד המהר"ם מתפקידו, וכך נותר כיסא הרבנות ריק. התייעצו טובי העיר וחכמיה, והחליטו להציע את הרבנות למהרש"א, רבי שמואל איידלס, שהיה אז רבה של העיר אוסטראה. המהרש"א נודע בחיבוריו התורניים, בחכמתו ובקדושתו, וגם התגלה כמנהיג מורם מעם, אשר דאג לבני עדתו במסירות ובנחישות.

מתלקחת שאחזה בעיר כולה. ברחובות התגודדו קבוצות של למדנים, דנים ומתפלפלים בעומקה של הלכה ומנסים להביא הוכחות לכאן ולכאן. הללו תומכים בשיטת המהר"ם, וכנגדם מתייצבים תומכיו הנלהבים של המהר"ז. המהר"ם, שהיה רבה של העיר ונהג את רבנותו ברמה, החל לאבד את כוחו בציבור. רבים משומעי לקחו בחרו ללכת ללמוד אצל המהר"ז, ראש-הישיבה. הכול חשו כי הדברים הגיעו למבוי סתום. יש להציע את העניין לפני בורר מבחון, כדי שיכריע בנדון, ויחזיר את השלווה לעיר, החליטו ראשי הקהל. הובאו הדברים לפני אחד מגאוני הדור, הרב שלמה

העיר לובלין סערה. מחלוקת לשם שמים גרמה לרב לרדת מכס הרבנות, והעיר הידועה בחכמיה ובגאוניה נותרה ללא מנהיג. הפרשה התחילה מוויכוח בדברי התוספות במקום מסוים בגמרא. הוויכוח ניטש בין שניים מגדולי החכמים בתקופה ההיא, רבי מאיר מלובלין, הנודע בכינויו 'מהר"ם', והרב זאב אורבך, הנודע בכינויו 'מהר"ז'. המהר"ם ניסה ליישב את דברי התוספות בדרך מסוימת, ולעומתו נקט המהר"ז שיטה הפוכה, והציע לפרש את הדברים שלא על-פי משמעותם הפשוטה. הפולמוס לא נעצר בין כותלי בית-המדרש, אלא הכה גלים בעיר, עד שנהפך לאש

"רק אדם בשיעור קומתו יוכל למלא את החלל שנוצר ברבנות לובלין", הסכימו ביניהם. ערכו ראשי הקהל כתב-רבנות, וצירפו לו בקשה לחוס ולרחם על העיר לובלין, ולקבל את עול הרבנות בעיר. את המכתב מסרו לידי שני נציגים, אשר ייצגו את שני המחנות, כדי שהמהרש"א יראה כי אכן כל בני העיר מסכימים להצעה. בסתר-ליבם קיוו הנציגים כי המהרש"א לא ייענה לבקשת שולחיהם, שהרי מה לו ולמחלוקת בקהילת לובלין. אך מה רבה הייתה הפתעתם כאשר מיד כשפתח את המכתב הביע המהרש"א את הסכמתו, והחל בהכנות להעתיק את משפחתו ללובלין. גם בלובלין היו מופתעים מהמהירות שבה קיבל עליו המהרש"א את משרת הרבנות שהתפנתה בגלל המחלוקת. אך הם מאושרים אושר רב מהסכמתו ומהתקווה שעתה יישקטו הרוחות, והשלום והשלווה יחזרו לגבולם. מיד לאחר הכרתו לרב השתנתה האווירה בעיר. בכל פעם שנשא הרב דרשה, היו ספסלי בית-המדרש מלאים עד אפס מקום. הקהל היה מגיע מתוך אחדות לכל אירוע שהשתתף בו המהרש"א, בולע בשקיקה כל הגה היוצא מפיו.

בית-המדרש נשמעו צהלות שמחה וקריאות 'מזל-טוב'. הרב סיים את דבריו, ושתי דמויות קמו וליוו אותו בהכנעה אל ביתו. אלה היו המהר"ם והמהר"י שכמו הציבור כולו למדו פרק חשוב במנהיגות. בבית המהרש"א ישבו יחד שלושת הגאונים לסעודה שלישית, שנמשכה עד שעה מאוחרת ונהפכה לסעודת פרידה מהמהרש"א. בעודם ישובים בסעודה, הגיעו פתאום שני נציגים מקהילת פראג, וכידם מכתב המבקש מרבי זאב אוירבך לבוא לכהן אצלם ברבנות... כו-במקום מסר להם רבי זאב את הסכמתו, ורבה הייתה שמחת הגאונים. התברר כי השלוחים היו אמורים להגיע בערב שבת, ובגלל עיכוב כלשהו נשארו מחוץ ללובלין עד אחרי השבת. עתה היו הכול אחוזי התפעלות מכוחו של המהרש"א, אשר ההשגחה העליונה עזרה על ידו, להחזיר את הכבוד והשלווה לעיר לובלין. המהר"ם יכהן פאר ברבנות לובלין, ואף ימלא את תפקיד ראש-הישיבה. גם מעמדו של רבי זאב יתחזק כרב העיר פראג. ועתה יכול גם המהרש"א לחזור לכהונתו ולקהילתו המתגעגעת, בעיירה אוסטראה... (ח"ב ד')

4

מעשה במהרש"א שהציל את בני עירו מגזרת כליה פתאומית

(הערה שניה)

ומצינו במהרש"א הקדוש שהציל את ישראל שהיו בזמנו בעירו מגזרה גדולה. כי יום אחד השכים המהרש"א הקדוש ללכת לבית-הכנסת בבוקר השכם, והנה ראה שיש בשמיים מן ענן משונה, ציוה למשרתו פתח לי תקף את בית-הכנסת הגדולה, ואתה תקף תלך ותכריז בכל רחובות העיר שיתאספו כולם לכאן בלי כל דיחוי, אנשים נשים וטף, ואפילו חולה ששוכב במיטתו יביאוהו תקף לכאן עם מיטתו, ואת הבתים ישאירו פתוחים לרוחה בלי פחד. וילך השמש והכריז כדברי הרב בכל הרחובות, והנה קמה בהלה בעיר, כולם התאספו לבית-הכנסת הגדולה כפי בקשת הרב, ויצו הרב לקרוא תהילים והוא עמד אחרי הדלת נשען על מקלו וקורא תהילים בדמעות שליש, בלב נשבר ונדכא.

והנה לאחר שעה קלה באו מאות גויים מזוינים והיתנפלו על שכונת היהודים. מה השתוממו הגויים על זה שבכל שכונת היהודים אין שום נפש חיה, ובהגיעם ליד בית-הכנסת שמעו את הקולות, ויבקשו להכנס פנימה לתוך בית-הכנסת, אך לא היתה להם כל אפשרות להכנס לא מהדלתות ולא מהחלונות ומה שנינו בכוחם עלתה חרס בידם. אז אמרו לשורף את בית-הכנסת יחד עם כל הנמצאים בה, גם בזאת לא הצליחו, אחר-כך הביאו שלושה תותחים כבדים והתחילו להפגז על בית-הכנסת, אבל כל פגז שהיה פוגע בכותל בית-הכנסת היה נמס כשעוה ונפול לפניו. אז אמר להם שר הצבא: כנראה איזה צדיק ביניהם שתפילתו מתקבלת, ולכן אין אנו יכולים להם, אז תקף ניגש שר הצבא לדלת בית-הכנסת ודפק

5

מעשה במהרש"א שהחזיר את בת הגביר האובדת

(הערה שניה)

מעשה שהיה בימי מהרש"א זצוק"ל, שבעירו היה אחד עשיר שפרנסתו הייתה בזה שהייתה לו חנות קטנה ליד תחנת הרכבת והיה מוכר משקאות וסיגריות והיה רגיל ללכת בצהריים לביתו למשך שעה אחת לאכול ולנוח והיתו היחידה הייתה יושבת בחנות עד שהוא חוזר. והנה נודמן פעם אחת שכאשר חסר אחר הצהריים לחנות, ראה שהחנות פתוחה, ובתו לא נמצאת, וישאל עליה את השכנים, אמרו לו שאינם יודעים כלום, ויחפש עליה בכל העיר ולא מצאה וכל אותו יום היה עסוק עם השלטונות לחפש על הילדה ולא מצאה, והיא היתה חביבה עליו מאוד, ולאחר שלושה ימים שלא מצאו את הילדה אמר לאישתו שהוא עוזב את העיר והולך לחפש את בתו ויהיה מה שיהיה או שהוא ימות או שיביא את הילדה. ויבואו אליו ידידיו ויאמרו לו: מה לך ולצרות האלה וחבל גם על הכסף הרב שאתה מבזבז והלא יש לנו רב קדוש בעל מופת, תכנס אצלו ותשאל ממנו עצה מה לעשות. אמר להם: אתם משוגעים ולכן אתם הולכים בעצת חכמים וכי מה הוא יודע הרב שלנו? וכידוע שסתם עם הארץ שונא תלמיד חכם וכל שכן רשע כמוהו. ולכן לא רצה לשמע להם ולא נכנע לדבריהם, ולא נכנס אצל הרב, ויעזוב את עירו וילך ממקום למקום, ויבזבז ממון רב, והיה בוכה על ביתו יומם ולילה,

וכל מה שטרח לא הועיל לו ולא מצא את ביתו. והיה בהכנסו לאחת העירות מצא שם זקן אחד ויאמר לו זקוק: מה אתה בא לכאן ושואל על בתך, והלא ידוע שבעיר שלך יש רב אחד גדול וקדוש ובעל מופת הידוע לרבים, והיה לך ללכת אליו ולשאל ממנו עצה על דבר זה, ואני מיעץ לך עתה שתחזור לעירך ותלך אצל הרב הקדוש ותבקש ממנו עצה. והוא לא שת לבו גם לזה והמשיך לנדוד ממקום למקום משך שלוש שנים ובסוף שלוש שנים חזר בידים ריקניות ובחסרון כסף רב ולא נשאר ממנו חצי גוף רחמנא ליצלן, והנה שוב פעם באו אליו חבריו והיו מיעצים לו שילך אל הרב הקדוש, והנה פתאום באמצע דבריהם נכנס אחד ממשפחתו שהיה צעיר לימים ואמר לו: אתה יודע שאני לא איש אדוק אבל על כל צרה שלא תבוא גם אני נכנסתי אצל הרב כמה פעמים, ומצאתי לי תרופה, ומדוע אתה אינך נכנס אליו? ובסוף לקחוהו בעל כרחו שלא בטובתו והכניסוהו אצל הרב והשמש היה קורא אותם כפי הסדר, וכאשר הגיע תורו החברים נשארו בחוץ והוא לבדו נכנס אל הרב, והרב היה יושב על הכסא ומעשן נרגילה. והשמש הגיש לאיש כסא שישב עליו. וידבר עם הרב, אבל הרב לא רצה לשמוע ממנו כלום ורק היה ממשיך לעשן והעשיר היה יושב ממולו ומחכה וליבו מתפוצץ

אביה את כל דבריה התחיל לצעוק ולומר בפני כולם: "אני מאמין באמונה שלמה שהרב שלנו הוא קדוש וטהור ומשה אמת ותורתו אמת וכל החכמים הבאים אחריו כולם אמת". ומאז חזר האיש בתשובה שלמה והיה מכבד את התלמידי חכמים במאוד מאוד. מכל האמור לעיל ילמד האדם לבטוח ב-ה' ובחכמים ושכל היוצא מפי החכמים יהיה קדוש אצלו ולא יהרהר על דבריהם חס ושלום אף על פי שיראה שמעשיהם סתומים, ידע ויאמין שהם יודעים מה שהם עושים, ורק אנחנו איננו מבינים את הענינים, ויהי רצון שנוכח כולנו לחזור בתשובה שלמה ולבטוח ב-ה' יתברך ולהאמין בחכמים אמון. (אהבת חיים)

היא נמצאת, ובאותו רגע בא בעלה עייף ונתן לה סכום כסף לקנות ממתקים בשביל הילדים, והיא עזבה את כולם בבית, ופתאום היא רואה שהרב הולך אחריה. וכיוון שהגיעה לשוק אמר לה הרב שתעלה על העגלה שלו ותיסע עימו מהר לבית אביה. והנה היא רואה פתאום שפרצה דלקה גדולה תוך ביתה ובעלה עם הילדים יחד עם כל אשר להם נשרפו. עתה הבינו כולם כשם שהרב הקדוש שרף את הפתקא בתוך הצלחת כך נשרפו בעלה וילדיה וכל אשר לה. והיא התחילה באותו הזמן לצעוק ולבכות אבל הרב אמר לה שלא תצעק ולא תבכה כי בית אביה טוב יותר מכל זה, והיא תחזור להיות יהודיה כשרה, והוא נתן לה תיקון וכן גם תיקון לאביה. וכאשר שמע

רכבת מלאה חיילים ואחד מארשל שהיה עם החיילים רימה אותה בזה שאמר לה שתביא לתוך הרכבת בקבוק משקה ותכף כשנכנסה לרכבת פקד המארשל על הקטר שיתחיל ליסוע, והיא התחילה לבכות ולהיתחנן והמארשל היה מפתה אותה בדברים טובים ובמילים רבים שהיא תהיה אשתו והיא תהיה מהנכבדות שבכל אנשי עירו ועוד דברים כאלה, והיא התחנתה עמו והביאה ממנו ארבעה ילדים, והיא במשך הזמן שכחה את אביה ואמה ונתנה אהבתה לבעלה וילדיה כמנהג העולם. והנה היום אחר הצהרים בא רב זקן אחר ואמר לה שהיא צריכה לחזור לבית אביה. והיא אמרה לו שהיא רוצה לחזור אבל מה היא יכולה לעשות כי היא אינה יודעת באיזה מקום בעולם

(מעשה שהיה)

מעשה הלוויה הפלאי

שהמיטה היתקרה קצת לאותה נכסיה, פתאום שמעו פעמונים מצלצלים ברעש גדול כמו תרועת מלחמה וקול כלבים נובחים ועוד קולות אחרים שנבהלו כולם ובינתיים באה עליהם רוח חזקה בפתע פתאום והמון העם ברחו על נפשם מרב פחד ונשארו התלמידים לבדם בלי נשימה אבל היה עליהם שבועת הרב וחזיקו את עצמם עד כמה שאפשר שהמיטה לא תעלה מידם ופתאום ראו שהרב הקדוש ישב על המיטה ולקח הספר בידו והתחיל ללמוד אז הבינו תלמידיו שפה יהיה איזה נס והנה הם רואים שהבניין הולך ושוקע בקרקע עם כל מה-שיש בתוכו, ועמדו שם עד שהבניין נשקע לתוך הקרקע לגמרי ונפסקו הרוחות והקולות כאילו לא היה שום דבר שם ונתבטלה הגזירה, ועד היום הזה לא האמינו הנוצרים שהצדיק אף אחרי מותו ילחם בהם, וזה נקרא גם כן מלחמה.

(אהבת חיים)

זה היה קורה לאותם מוציאי המיטה שבאותו המקום. והיהודים לא ידעו מה לעשות וכמה פעמים הלכו אצל הרב שיתקן את זה הרב לא עונה להם מאומה אחר כך החליטו להעביר את המיטה דרך אחרת אבל היה קשה מאוד שהיו מסוככים אחרי החומות יום שלם ויום לחזור הרי שני ימים דרך, והיה קשה מאוד אבל לא היתה להם ברירה, ובאופן כזה עבר זמן רב, וכשהגיע למהרש"א הקדוש זמנו להיפטר קרא לתלמידיו ולקח מהם שבועה שביום פטירתו יטבלו כל התלמידים והם בעצמם ישאו המיטה ולא יתנו לאף אחד לנגוע ויעבירו אותה דרך הכנסיה ולא יפחדו משום דבר והספר שהוא חיבר יתנו למעלה מאורנו והשם ישמרם ואחרי הסתלקותו נשאו תלמידיו את המיטה לאט לאט וכן הספר שחיבר שמו על ארונו וכל העם שבעיר סגרו החנויות בביטול מלאכה והלכו אחרי תלמידיו לעשות לו כבוד האחרון עד

מעשה בימי המהרש"א, אחר פטירתו החזיר הלוויה למתים כסדרה" בימי מהרש"א הקדוש (מחבר פירוש על הגמרא) שהיה ברוסיה הרב הראשי בזמנו ובעירו היהודים סבלו הרבה מהגלות ובפרט בעינין קבורת המת שהיה להם לרוסים כנסייה אחת גדולה מאוד וחזקה בפרשת דרכים ובנו את זה בכל מיני כישופים בטומאה רחמנא ליצלן וכשהייתה איזו לוויה שהיהודים מוכרחים לעבור משם כי לא היה להם דרך אחרת. וטרם שהתקרבו לאותה הכנסיה היו שומעים קול כלבים נורא מבהילים את האדם, וגם איזה רוח היה יוצא משם ששובר סלעים ונעשה ערפל בסביבה עד שמרוב הסערה של הרוח ופחד הכלבים והחשכה הייתה נעלמת המיטה מידם ואחר שנעלמת המיטה היה נשתק קול הכלבים וחושך ורוח אין. והיו חוזרים בידיים ריקניות. כל

(מעשה שהיה)

הבטחת המהרש"א שקוימה

נפטר אחד מגדולי הגבירים, וגם מהלוויות נעדר הרב, לא יכולו ראשי הקהל להבליג יותר; הם שלחו שליח אל הרב לאמור: "באם אינכם מגיעים ללוויה - עליכם לוותר על משרת הרבנות!" כשישמע הרב את דברי השליח, נענה: "אכן, אבוא להשתתף בלוויה". המלווים צעדו עם המיטה, והנה רואים הם את רב העיר קרב ובא. הוא ניגש אל המיטה, העביר ידו מעליה, ולפתע אחזה תדהמה במלווים: לא גופת נפטר שכבה על המיטה, כי אם קורת עץ רחבה! "הביטו גם ראו, היאך נראים פני מתיכם הכשרים", נשא הרב קולו בתוכחה, "המזיקים חטפו את הנפטר שלכם, ואתם חפצים כי אבוא ללוותו?!" הדיבור נעתק מפיות האנשים; מרוב בהלה נאלמה לשונם. תוך כדי כך, העביר הרב שוב את ידו על המיטה, ולהפתעתם נראתה שוב גופת הנפטר עליה, כבתחילה! תושבי העיר לא יכולו שלא להיזכר במאורע הפלאי שהתרחש זמן קצר קודם לכן, לאחר פטירת המהרש"א, כשבמהלך לווייתו התיישב על מיטתו, החל מדפדף בספרו, והביא לשקיעת הכנסיה הטמאה, שבין כתליה המירו יהודים רבים את דתם או אז הבינו כי דבר אחד מדברי רבי שמואל אליעזר לא שב ריקם; אכן, גדול משכמו ומעלה הוא הרב החדש, וכוחו עצום, אלא שהיטיב להסתיר עצמו מעיני הבריות. (מאת סיפורים)

דע כי היא לא תוכל להתממש, אלא רק בתנאים אלו: לאחר שזוגתך תפקד בזרע של קיימא, עליך להסתלק מן העולם". העשיר דרוך כולו לדברי המהרש"א, "ואחרי לידת בנכם, תפטר גם זוגתך". אמונתו של העשיר בגדולת המהרש"א, היתה ללא סייג, והוא הכריז על אתר: "מסכים אנכי לתנאי!" אולם הרב טרם נתן לו את הבטחתו: "מה באשר להסכמת אשתך, מנין לך שתיאות לשלם על הילד במחיר חייה?" לא התמהמה הגביר, רץ וסיפר לאשתו את דבר הרב, וגם היא, שצדקת היתה, נתנה את הסכמתה לתנאי. התפעל המהרש"א מגדולת נפשם והבטיחם: "עתידי אתם לזכות לבן גדול בתורה כמוני, ואני אגדלו ואלמדו תורה!" דברי המהרש"א התקיימו אחד לאחד; לאחר שנפקדה האשה, שבק העשיר חיים, ולאחר לידתה את בנה נפטרה גם היא לעולמה. היתום הקטן גדל בביתו של רבי שמואל אליעזר, שהשגיח עליו בעינא פקיאא ולימדו תורה, אם כי איש לא ראה בו גדלות מיוחדת. שנים רבות חלפו מאז, וכשהגיע שעת פטירתו של המהרש"א, הורה לפרנסי העיר למנות את בן טפוחיו לרב תחתיו. מספר שבועות מיום התמנות הרב החדש שמו אנשי העיר לב למנהגו יוצא הדופן; הוא אינו משתתף בשום לוויה המתקיימת באוסטרו! הם נאלצו להשלים עם עובדא זו, אך כשבאחד הימים

תכונה נרגשת נראתה ברובע היהודי באוסטרו, שהעידה על מאורע חשוב המתקיים בעיר: חגיגת הנחת אבן הפינה לבית-הכנסת החדש! היה זה בתחילת תקופת כהונתו של רבי שמואל אליעזר איידל'ס - המהרש"א, וראשי הקהל החליטו פה אחד להעניק לו את כיבוד הנחת האבן. אלא שלפתע נשמע קולו של אחד מעשירי העיר: "חבריי! הקשיבו לעצתי, הרי לשם השלמת בניית בית ה', דרוש הון עתק, מוטב אם כן, שתמכרו את הכיבוד למרבה במחיר!" רחש-לחש עבר בין הפרנסים, וכעבור רגעים אחדים הכריעו כי הצדק עם הדובר. הגבאי פתח במכירה, ועשירי אוסטרו החלו מתחרים ביניהם על קניית הכיבוד. ופתאום התנשא שוב קולו של אותו עשיר: "הריני מנדב שק מלא בדינרי זהב!" נשימת הכל נעתקה; מדובר היה בסכום אגדי, שאיש מנגידי העיר לא יכול היה להתחרות עמו. אולם אז שב העשיר והפתיע: "הנני מכבד בהנחת אבן הפינה את מורנו המרא דאתרא". לאחר שהסתיימה השמחה, פנה המהרש"א אל הגביר: "במה אגמול לך על נדיבות לבך? בקש כל אשר עם לבבך!" אותות התרגשות ניכרו על פני העשיר, והוא נענה ללא היסוס: "חפץ אני שתבטיחו לי שאזכה בבן גדול בתורה כמוכם". התכנס הרב בהרהורי, וככלות שעה קלה, נשמע קולו: "בקשה גדולה שאלת.

Handwritten signature

שבת שלום ומבורכת!

